

Oponentní posudek diplomové práce

Bc. Jany Sobotkové

Environmentální šetrnost v životním způsobu současných mladých trampů aneb „Co jsem si do lesa přines, to si odnesu.“

- Úvod:

Diplomová práce Jany Sobotkové se věnuje environmentální šetrnosti v životním způsobu mladých trampů a to především v rámci každodennosti. Autorka s použitím dat z polo-strukturovaných rozhovorů popisuje podobu trávení volného času, postoje, preference v oblasti bydlení, stravování, nakládání s běžnými odpady, cestování, bydlení a odívání. Při interpretaci dat vychází autorka především z eko-psychologického modelu složek vztahu k přírodě Jana Krajhanzla, s důrazem na environmentální vědomí a koncept dobrovolné skromnosti Hany Librové.

- Členění práce:

Práce sestává ze dvou částí: teoretických východisek a empirické analýzy dat. V teoretické části autorka vykládá pojmy environmentální šetrnost a životní způsob a uvádí čtenáře do historie trampingu. Empirická část sestává z popisu použité metodologie a samotné analýzy sebraných dat. Práci uzavírá stručný závěr, následován seznamem použité literatury a dvěma přílohami. Práce má spolu s oběma přílohami 106 stran.

V teoretické části autorka přesvědčivě prezentuje svou orientaci v domácí sociálně ekologické literatuře. Při dalším studiu tohoto tématu by bylo možné ji ještě doplnit o zahraniční sociálně-psychologickou literaturu zkoumající environmentálně šetrné chování a jeho bariéry. Z hlediska autorčina odborného zaměření ale považuji rozsah použité literatury i práci s ní za dostatečnou. Práce splňuje všechny formální náležitosti diplomové práce v oboru, který autorka studuje.

- Výzkumný problém a hypotézy:

Výzkumný problém, který autorka zkoumá, jsou „možné projevy environmentální šetrnosti v životním způsobu subkultury trampů.“ Problém rozkládá do šesti samostatných výzkumných otázek. Všechny tyto otázky jsou formulovány deskriptivně (např. „Jaký je vztah informátorů k ochraně přírody?“). Poslední z výzkumných otázek: „Jak reflektují informátoři své trampství?“ by přitom mohla být spíše nástrojem při hledání odpovědí na předchozí otázky, než samostatným předmětem analýzy. Právě deskriptivní charakter práce a absenci ověřitelných hypotéz považuji za hlavní slabinu této práce (viz dále).

- Metodologický postup:

Autorka v práci použila kvalitativní typ výzkumu. Snaží se interpretovat jevy pozorované v datech získaných prostřednictvím 12 polo-strukturovaných rozhovorů. Autorka zvolila pro svůj výzkum vhodnou metodu, uskutečnila dostatečný počet rozhovorů a získala data požadované kvality. Přestože se dle svého vyjádření snaží nalézt v dané skupině nějaké struktury, vazby a pravidelnosti, výpovědi informátorů ve skutečnosti spíše systematizuje dle jednotlivých oblastí každodenní činnosti. Popis metodologie obsahuje z hlediska cílů práce některé redundantní části (např. Etika výzkumu), které by v případě potřeby mohly být nahrazeny vhodným odkazem na literaturu. V metodologické

části navíc chybí popis způsobu kódování a odkaz na příslušnou metodologickou literaturu.

- Analýz a interpretace získaných dat:

Tato část práce je velmi rozsáhlá. Autorka v ní pečlivě popisuje jak jednotlivé elementy environmentální šetrnosti dle Krajhanzlova konceptu, tak její projevy v jednotlivých oblastech každodenní činnosti. Kvůli mnoha jednotlivostem není její čtení příliš záživné. Prolínají v ní navíc úryvky z rozhovorů s doplňujícími informacemi autorky získanými z pozorování s komentáři a interpretacemi. Přestože autorka poctivě rozlišuje, co říkají informátoři a co jsou její komentáře a interpretace, prolínání jednotlivých typů textu tuto část práce trochu zneřehledňuje. Domnívám se, že by bylo vhodnější členění na: i) výsledky – tedy to, co vyplývá z dat; ii) jejich interpretaci – tedy výsledky syntetizující práce autorky a iii) diskusi toho, co z dat vyvodit nelze.

Obecně v práci postrádám část, která by přesvědčivě syntetizovala popsané jednotlivosti a odhalila čtenáři takové struktury a pravidelnosti zkoumaného jevu, které nejsou zřejmé ze samotných úryvků a které jsou přidanou hodnotou autorčiny analýzy. Závěr je z tohoto hlediska spíše shrnutím (zkrácením) předchozího popisu, než novým a objevným pohledem.

- Z hlediska „vědecké přidané hodnoty DP“ v práci postrádám především reflexi Krajhanzlova modelu vztahu jedince k přírodě a životnímu prostředí na základě empirické analýzy dat. Autorce se například nabízí možnost rozpracovat hypotézu o vlivu referenční skupiny, význam specifických hodnot a norem nebo rozlišení rozdílů v chování u činnostech, které vyžadují dodatečné úsilí či jsou ekonomicky nákladnější a to napříč jednotlivými podkapitolami v části 5.4.

- Za hlavní slabinu práce ale považuji, že na základě výsledků nelze usuzovat, zda je popsaný typ vztahu k přírodě a životnímu prostředí specifický pro mladé trampy či obecně pro populaci lidí, kteří chodí rádi do přírody. Nicméně tento typ závěrů je charakteristický pro většinu kvalitativních prací s deskriptivně formulovaným výzkumným cílem.

Autorka bezpochyby věnovala psaní textu velké úsilí. Přesto je text zatížen některými zlovyky. Autorka nadměrně používá trpný rod, který v textu působí krkolomně, nikoliv odborně. Dlouhá a rozvitá souvětí obsahující často pro daný argument nepodstatné dovětky čtenáře odvádějí od podstaty autorčina sdělení. Větší skromnost by při tvorbě textu možná nebyla na škodu.

Celkově na diplomové práci Jany Sobotkové oceňuji především volbu zajímavého tématu a teoretických východisek, zpracování teoretické části, rozsah empirické práce, pečlivost při práci s daty i s celým textem. Práci proto hodnotím jako velmi dobrou, v rozsahu 12 – 14 bodů a doporučuji k obhajobě.

Markéta Braun Kohlová, 24. 8. 2014